

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 9. listopadu 2015

Obsah

1. Průběh jednání o migraci v rámci orgánů Evropské unie na všech úrovních
2. Fungování relokačního a přesídlovacího mechanismu
 - 2.1. Přesídlování – aktuální informace
 - 2.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka
 - 2.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí
3. Průběh procesu integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou
 - 3.1. Popis stávajícího Státního integračního programu (SIP) pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou
 - 3.2. Popis plánů na nový SIP
 - 3.3. Počet osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR a jejich integrace
4. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

1. Průběh jednání o migraci v rámci orgánů Evropské unie na všech úrovních

Strategický výbor pro imigraci, hranice a azyl (SCIFA)

Dne 22. října se uskutečnilo jednání výboru, kde byla diskutována aktuální migrační situace v EU (trendy a vývoj v oblasti nelegální migrace a žádostí o mezinárodní ochranu), stav příprav opatření v oblasti návratové a readmisní politiky a otázka bezpečných zemí původu.

2. Fungování relokačního a přesídlovacího mechanismu

2. 1. Přesídlování – aktuální informace

V souvislosti s dobrovolným závazkem ČR přesídlit 400 osob v rozmezí od července 2015 do června 2017, a to v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra **v roce 2015 přesídlit prvních přibližně 100 osob.**

Do výše uvedeného závazku budou také započítány rodiny, které budou přesídleny v rámci přesídlovacího programu, který vláda schválila v lednu – tedy přesídlení **nemocných syrských dětí s rodinami z Jordánska** (zatím 5 rodin, 25 osob). Tento program je ve finální fázi realizace, první tři vybrané rodiny dorazily do ČR **v polovině října**. Další dvě přicestují s největší pravděpodobností v průběhu listopadu.

Další skupina přesídlovaných rodin syrských uprchlíků z Jordánska (10 až 15 rodin) je nyní, ve spolupráci s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), **ve fázi výběru konkrétních rodin. Předpokládáný příjezd** této skupiny do ČR je **na konci tohoto roku.**

2.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

V červenci 2015 se ČR dobrovolně zapojila do realizace evropského relokačního programu, a to závazkem relokovat **1 100 osob** z Itálie a Řecka. Následně bylo na Radě pro justici a vnitra dne 22. září 2015 kvalifikovanou většinou schváleno druhé „relokační“ rozhodnutí, které přisoudilo ČR povinnost relokovat **dalších 1 691 osob** z Itálie a Řecka. ČR hlasovala proti návrhu tohoto rozhodnutí. Celkem by tedy ČR měla přesídlit na 2 691 osob.

ČR nadále zastává pozici, že proces relokací bude možné spustit až v okamžiku plného fungování konceptu hotspots – tedy sítě registračních center v Itálii a Řecku. Tuto **základní podmínku** pro spuštění relokací prozatím **nelze považovat za splněnou.**

Itálie a Evropská komise ve spolupráci se Švédskem, Německem a Finskem také již zahájily **pilotní relokační projekt.** Prvních 19 žadatelů z Eritrey odcestovalo z Itálie do Švédska 9. října. Dalších 91 osob bylo v průběhu října relováno do Švédska a Finska.

EK spolu s EL a LU dále oznámily, že 4 listopadu byla relokována první skupina žadatelů (30 osob) z Řecka do Lucemburska. Vzhledem k tomu, že v Řecku nebyl spuštěn zatím ani jeden hotspot a přípravy na zahájení relokace z Řecka jdou velmi pomalu, lze toto považovat spíše za demonstrativní gesto, které neznačí připravenost Řecka na spuštění konceptu hotspots a relokace.

2.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

V návaznosti na schválení příslušných rozhodnutí k relokaci 40 tisíc, resp. 120 tisíc osob z Itálie a Řecka, vynakládá především Evropská komise spolu s oběma státy a Evropským podpůrným azylovým úřadem (EASO) nemalé úsilí při ustanovování konceptu hotspots a vytváření relokační procedury pro co nejrychlejší spuštění implementace obou rozhodnutí.

Ustanovení hotspotů a relokační procedury provází od samého počátku jak ze strany Evropské komise, Itálie, Řecka a EASO **mnoho koordinačních a kompetenčních nejasností a sporů.** Snaha celý proces maximálně urychlit, i na úkor vyjasnění sporných bodů týkajících se samotné implementace (role styčných důstojníků členských států v relokaci, bezpečnostní aspekty relokačního procesu, aj.), nepřinesl dle mínění ČR valné výsledky a systém hotspotů nelze v současné chvíli považovat za spuštěný a funkční.

Evropské agentury **EASO a Frontex** také již **oslovily členské státy s žádostí o nominaci expertů, kteří budou působit v hotspotech** v Itálii a v Řecku. ČR dlouhodobě nabízí své experty v rámci solidární pomoci Řecku a Itálii a současnou žádost nenechá bez odezvy. 4 experti Ministerstva vnitra již byli do Itálie v rámci aktivit EASO a v souvislosti s ustanovením konceptu hotspots vysláni, dalších 7 konkrétních expertů bylo EASO nabídnuto.

3. Průběh procesu integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou

3.1. Popis stávajícího Státního integračního programu (SIP) pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou

SIP aktuálně pokračuje podle usnesení vlády č. 818 ze dne 13. října 2013 a týká se osob s udělenou mezinárodní ochranou formou azylu (azylantů) i formou doplňkové ochrany.

SIP se soustřeďuje na **3 základní oblasti integrační asistence:**

- **výuka českého jazyka:** bezplatný jazykový kurs s dotací 400 hodin v působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy;
- **vstup na trh práce** včetně rekvalifikací v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí;
- **asistence v oblasti bydlení** v působnosti Ministerstva vnitra ve dvou variantách: (a) pronájem obecních bytů s jednorázovou dotací obcím a (b) pronájem bytů fyzických osob s částečnou úhradou čistého nájemného pronajímateli; SIP zahrnuje i asistenci osobám se zdravotním postižením a ve vysokém věku s dotací na úhradu pobytu v zařízeních sociálních služeb.

Kromě výše uvedeného zahrnuje SIP i právní a sociální poradenství, možnost časově omezeného pobytu v integračních azylových střediscích Ministerstva vnitra, oblast základního vzdělávání dětí apod.

3.2. Popis plánů na nový SIP

Vzhledem k migrační a uprchlické situaci v Evropě a předpokladu aktivit ČR v programech přesídlování a relokací očekává Ministerstvo vnitra podstatné zvýšení počtu oprávněných osob v rámci SIP. Ministerstvo vnitra připravilo a vládě do konce roku 2015 předloží **návrh usnesení s novým konceptem SIP s platností od 1. ledna 2016**. Kromě **zvýšené potřeby finančních zdrojů** předpokládá připravovaný návrh **určení tzv. generálního poskytovatele integračních služeb**, který zajistí tyto služby na místní úrovni ve spolupráci s obcemi, církvemi a nestátními neziskovými organizacemi. Na zajištění těchto služeb budou k dispozici zúčtovatelné finanční prostředky ve výši zohledňující počet osob ve společné domácnosti.

Zároveň budou po 1. lednu 2016 dokončeny rozpracované případy SIP a závazky Ministerstva vnitra k oprávněným osobám v období do 31. prosince 2018.

3.3. Počet osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR a jejich integrace

Od 1. ledna 2015 do 31. října 2015 byla mezinárodní ochrana **udělena 390 osobám** (z toho 47 formou azylu a 343 formou doplňkové ochrany). Za stejné období **požádalo** o udělení mezinárodní ochrany **1 237 cizinců**.

SIP v oblasti bydlení asistoval v roce 2015 v obou variantách **401 osobě** s udělenou mezinárodní ochranou (celkový počet 157 integračních bytů v roce 2015).

4. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály. Za účelem koordinace vznikla **pod vedením Ministerstva vnitra zvláštní pracovní skupina se zástupci Úřadu vlády**. Jejím cílem je koordinace mediálních aktivit k otázkám migrace. Tato skupina se poprvé sešla 31. července 2015, další schůzky probíhaly ve dnech 18. srpna 2015, 21. září 2015, 2. října 2015 a 23. října. Termín zatím poslední schůzky je 6. listopadu 2015.

Aktuální úkoly pracovní skupiny jsou:

1. Stanovení komunikační strategie jednotlivých ministerských resortů a ministrů participujících v Koordinačním orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci;
2. Vypracování monitoringu nálad veřejnosti a médií;
3. Spuštění veřejné komunikace a využití klíčových komunikátorů se zvláštním důrazem na veřejnoprávní sektor (90 % veřejnosti vnímá téma migrace prostřednictvím médií);

4. Nastavení strategie dalších kroků vlády, událostí, témat, které se prolnou v komunikační strategii.

Od konce srpna byl spuštěn **speciální webový portál** – www.mvcr.cz/migrace. Prostřednictvím tohoto portálu o migraci jsou poskytovány odborné veřejnosti a občanům podrobné informace. Na tomto portálu jsou zveřejňovány zásadní dokumenty, aktuální informace, mediální ohlasy i informace pro obce atd. Webová stránka je podle aktuálních potřeb dále rozvíjena, nově tak byla přidána sekce videa k problematice migrace. Data týkající se aktuálních stavů v zařízeních pro zajištění cizinců jsou aktualizována na denní bázi.

Operativně jsou řešeny aktuální **informační potřeby krajů, měst a obcí**. Jsou také realizovány **debaty pro občany měst a obcí**, kterých se problematika přímo dotýká.

Dne 20. října a 3. listopadu 2015 proběhly první dvě veřejné debaty z **cyklu regionálních konferencí** s názvem „**O migraci věcně**“, které jsou spoluorganizovány Ministerstvem vnitra a Úřadem vlády, respektive příslušnými regionálními centry pro integraci cizinců a Eurocentry. První debata se uskutečnila na půdě univerzity v Hradci Králové, druhá debata proběhla v prostorách Filozofické fakulty v Ústí nad Labem. Termín další debaty je plánován na 10. listopadu v Plzni.